

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.032/2021/9.

A felperesek:

I. r. felperes: Felperes1 felperes címe)

II. r. felperes: Felperes2 felperes címe)

A felperesek meghatalmazott jogi képviselője:

Apponyi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Dr. Apponyi Dániel ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

Az alperes:

Alperes1 (alperes címe)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Hodosi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Hodosi Miklós ügyvéd, ügyvédi iroda címe1.)

A per tárgya:

Kártérítés

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kecskeméti Törvényszék 10.P.20.641/2020/14.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

A felperesek 10.P.20.641/2020/15.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 225.000,- (Kettőszázhuszonötezer) Ft másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy 2.500.000,- (Kettőmillió-ötszázezer) Ft fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A tényállás

[1] Az I. r. felperes 2009. március 27. napjától tagja, a II. r. felperes alapításától (2001. május 2.) tagja és ügyvezetője a A... Kft.-nek (továbbiakban: adós), amely felszámolását a Kecskeméti Törvényszék Fpk.03-09-00..../7. számú végzésével rendelte el, a felszámolás kezdő időpontja 2010. február 18. napja.

Felszámoló szervezatként az felszámoló 1 neve Kft., felszámolóként felszámolóbiztos 1, majd 2017. október 19. napjától felszámolóbiztos2 került kijelölésre. Az felszámoló 1 neve Kft. felmentésére tekintettel új felszámolóként az felszámoló 2 neve Kft. került kijelölésre 2018. október 25. napjától.

[2] A felszámoló részére iratátadási kötelezettségüknek a felperesek késedelemmel és csak részben tettek eleget akként, hogy 2010. június 17. napján a Bács-Kiskun Megyei Bíróságnak adták át az iratokat, amelyet a bíróság a felszámoló részére továbbított. A felszámoló részéről az átvevő személy a 2010. június 6. napján kelt eseti meghatalmazás alapján személy 1. neve volt, aki jelenleg is a B... Zrt. munkatársa, amelyben az alperes házastársa felügyelőbizottsági tag volt 2003. október 14. és 2007. május 16. között.

[3] A felperesek 2011. április 13. napján a felszámolási ügyben eljáró bírósághoz előterjesztett kérelmükben, mint I. és II. r. hitelezők azt sérelmezték, hogy a felszámoló a 2010. március 30. napján bejelentett 166.860.970,- Ft összegű hitelezői igényüket – annak

ellenére, hogy 2011. február 16. napján befizették a nyilvántartásba vételi díjat – nem vette nyilvántartásba.

[4] A Bács-Kiskun Megyei Bíróság Fpkh.03-11-0000../4. számú végzésével a kifogás tárgyában indított eljárást „időelőttiség” címén megszüntette, amely végzést a felperesek fellebbezése folytán eljárt Szegedi Ítéltábla a 2011. november 9. napján kelt Fpkhf.I.30../2011/5. számú végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította.

Indokolásában megállapította, hogy a hitelezők kifogása nem tekinthető sem idő előttinek, sem elkésettnek, tekintettel arra, hogy a felszámoló azon mulasztását kifogásolták, amennyiben hitelezői igényüket vitatja, úgy azt elbírálás végett a bírósághoz be kellett volna terjesztenie. Előírta, a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak érdemben kell vizsgálni a hitelezők kifogását, illetve vitatott hitelezői igényét, tisztázva a bejelentés tényleges időpontját. A felszámolónak nyilatkoznia kell, milyen intézkedéseket tett a kérelem beérkezését követően, a kérelmet milyen okból tartja megalapozatlannak. Ezt követően a hitelezőknek lehetőséget kell adni nyilatkozattételre, további bizonyítékok becsatolására. Utalt arra is, ha az adós birtokában vannak a hitelezők által hivatkozott iratok, úgy azokat a felszámolónak kell a bíróság rendelkezésére bocsátani. Amennyiben a bizonyítási eljárás során ez indokolt, és attól eredmény várható, szakértő kirendelése szükséges, amely eljárás költségeit a hitelezőknek kell előlegezni. A szakértőnek az adós számviteli nyilvántartását kell megvizsgálnia abból a szempontból, szerepelnek-e abban a hitelezők által megjelölt követelések.

[5] A megismételt eljárásban a Kecskeméti Törvényszék személyes meghallgatást tartott, amelyet a hitelezők jelenlétében akként halasztott el, hogy felhívta őket, hogy csatolják a 2010. március 30-i hitelezői igénybejelentésüket vétívvel együtt, a 2011. április 4-i iratbecsatolásukat másolatban, továbbá mindazon könyvelési bizonylataikat, amellyel a hitelezői igényüket alá kívánják támasztani, és amelyeket véleményük szerint átadtak a felszámoló részére is.

Az újabb személyes meghallgatás alkalmával a felszámoló kijelentette, hogy a hitelezők által bemutatott iratcsatolási listán szereplő iratok közül egyes tételek nem érkeztek meg hozzá, annak ellenére, hogy a listán szerepelnek. Minden iratot, ami az eljárásban rendelkezésre áll, már az elsőfokú határozat meghozatala előtt a bíróság számára egyértelműen bemutatott. Utalt arra, a 2010. március 30-i hitelezői igénybejelentésben a hitelezők kijelentették, hogy az összes követelés alapbizonylatait 8 napon belül pótlólag csatolják, ezeket azonban nem nyújtották be.

[6] Ezt követően a törvényszék szakértői bizonyítást rendelt el, a szakértő feladatául előírta, hogy a rendelkezésre álló, illetve az Fpk.03-09-00.... számú iratoknál és a felszámolónál rendelkezésre álló iratok áttanulmányozását követően állapítsa meg:

1./ a hitelezők – akik egyben az adós társaság tagjai, illetve II. r. hitelező az adós társaság volt ügyvezetője – 166.860.970,- Ft összegű hitelezői igényüket ténylegesen mely időpontban jelentették be a felszámolóbiztosnak;

2./ mely időpontban adták át ezen hitelezői igényüket megalapozó iratanyagot a felszámolóbiztos részére;

3./ a 166.860.970,- Ft összegű hitelezői igény alapbizonylatai szerepelnek-e a társaság főkönyvében, megalapozzák-e ezen igényt a bevételi bizonylatok, a társaság iratanyagában rendelkezésre álló szerződések.

Összességében állapítsa meg, hogy az adós számviteli nyilvántartásában szerepelnek-e a hitelezők által megjelölt követelések.

[7] Az alperes meghívó leveleket küldött a felpereseknek egyeztetésre 2012. május 8-i, május 15-i, és május 29-i időpontokra, amelyek közül az első két esetben a felperesek levelet később vették át, míg az utóbbi esetben a megelőző nap érkezett a meghívó. A felperesek egy alkalommal sem jelentek meg az egyeztetésen.

Az alperes az első, 2012. május 3-i levelében jelezte, hogy a rendelkezésére bocsátott iratanyagban nem állnak rendelkezésre, csupán kigyűjtések, ezért kérte a felperesektől a 2009., 2010. évi főkönyvi kartonokat, kivonatokat, számlákat, amelyeket a felperesek arra hivatkozva, hogy azokat korábban a felszámoló és az adóhatóság is megkapta már, nem bocsátották az alperes rendelkezésére. A 2012. május 8-i keltű levelében ugyanilyen tartalmú kéressel fordult a felperesekhez, mivel a kitűzött időpontban nem jelentek meg, távolmaradásukat nem jelezték. A 2012. május 22-i levelében a kirendelő végzés 3. pontjában meghatározott feladathoz kiemelten kérte a felpereseket ismét, hogy immár a harmadik felszólításra biztosítsák az adós 2009., 2010. évi mérlegéhez kapcsolódó főkönyvi kivonattal egyező főkönyvi kartonokat.

[8] Az alperes az igazságügyi könyvszakértői véleményében rögzítette, a 2012. május 29-i egyeztetésen megjelent felszámolóbiztos rendelkezésére bocsátotta az adós 2008., 2009. és 2010. évi mérlegét, főkönyvi kivonatát, főkönyvi kartonjait teljeskörűen és az ügyvel kapcsolatos szükség szerinti egyéb dokumentumokat. A rendelkezésére bocsátott okiratokból megállapította, hogy a hitelezők által a felszámolóhoz 2010. március 30. napján benyújtott 166.860.970,- Ft összegű hitelezői igényt megalapozó okiratok (tagi kölcsön, magánhitelek) nem szerepelnek az adós könyvelésében. Megállapította továbbá, hogy a magánhitelezők részéről készültek kölcsönszerződések, az sem zárható ki, hogy tőlük az adós jelentős összegeket vett át, ezeket azonban az adós könyvelésébe nem jegyezték be. Az ügyben személyes egyeztetésre hívta a hitelezőket, akik távolmaradásukkal nem segítették elő szakértői munkáját. Összességében azt állapította meg, hogy a hitelezők által megjelölt követelés az adós könyvelésében nem szerepel, a rendelkezésre bocsátott iratokból a követelés jogszerűsége, annak megalapozottsága nem állapítható meg.

[9] A Kecskeméti Törvényszék 2012. szeptember 3. napján tartott meghallgatásán a felperesek nem jelentek meg, a szakértői véleményre érdemi észrevételt nem tettek, a meghallgatás napján érkezett beadványukban csupán azt adták elő, hogy a szakvéleményt nem fogadják el, mivel az nem egyezik a „vonatkozó szerződésekkel és könyvelési adatokkal, azoktól teljes mértékben eltér.”

A törvényszék Fpkh.03-11-000...../15. számú jegyzőkönyvbe foglalt II. számú végzésével a felperesek, mint hitelezők által előterjesztett kifogást elutasította. Indokolásában kitért arra, a hitelezők kifogást alanyi jogosultság hiányában nem nyújthattak be. Érdemben sem találta megalapozottnak a hitelezők követelését. A szakértői véleményben megfogalmazottakat elfogadva megállapította, a hitelezők 166.860.970,- Ft összegű követeléséből 79.500.000 forint összeg vonatkozásában az C.. Bank Zrt. az I. r. hitelező magánszámlájára utalt 37.650.000,- Ft-ot, amelyből ezt követően továbbutalásra került az D... Takarékszövetkezet részére 37.235.176 forint, mint a II. r. hitelező hitelének visszafizetése. A tagi kölcsönszerződés bejegyzése a társaság főkönyvében nem szerepel, további 37.500.000 forint nem magánszemély hiteleként került az adós forrásai közé, hanem mint az C.. Bank Zrt. hitele. A hitelezők azon hivatkozására, hogy magánhitelezőktől kértek kölcsönt a társaság tartozásainak fedezésére, a szakértő az általa átvizsgált okiratok, kartonok alapján megállapította, hogy azok még a kölcsönadás tényét sem támasztották alá, a kölcsönösszegek a felszámolás alatt álló társaság könyvelésében nem szerepelnek. A szakértő megállapította azt is, hogy a hitelezők követelésében feltüntetett ingatlanok nem szerepelnek az adós társaság mérlegének eszköznyilvántartásában.

[10] A végzéssel szemben a felperesek fellebbezéssel éltek, amelyben vitatták a szakértő megállapításait, és álláspontjuk alátámasztására okiratokat – köztük az általuk felkért szakértő által készített szakvéleményt – csatoltak.

[11] A fellebbezés folytán eljáró Szegedi Ítéltábla a 2013. október 24. napján kelt Fpkhf.IV.30.../2012/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Megállapította, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság felhívta a hitelezőket az adóssal szemben előterjesztett pénzkövetelésük alátámasztására szolgáló okirati bizonyítékaik csatolására, egyéb bizonyítékaik megjelölésére. A hitelezők a felhívásnak csak részben tettek eleget, arra hivatkoztak, hogy a bizonyítékaikat a felszámoló részére megküldték. A felszámoló azon előadását, amely szerint csak részben kapta meg a hitelezők által hivatkozott okiratokat, a hitelezők nem tudták érdemben cáfolni. Az elsőfokú bíróság – a hatályon kívül helyező végzésben előírtaknak megfelelően – szakértői bizonyítást rendelt el, amely nem támasztotta alá a hitelezők állításait: az adós könyveléséből nem lehetett megállapítani a hitelezői követelések megalapozottságát. A szakértői véleményre a hitelezők határidőn belül észrevételt nem tettek. A szakértő megállapításait csupán az elsőfokú bíróság végzésének meghozatalát követően, illetve a fellebbezésükben tették vitássá. A csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 6. § (3) bekezdése folytán irányadó polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (1952. évi Pp.) 164. § (1) bekezdése értelmében a hitelezőknek kellett volna kétséget kizáró módon bizonyítani, hogy milyen ténybeli és jogi alapon, milyen összegű követeléssel rendelkeznek az adóssal szemben. A hitelezők ezen bizonyítási kötelezettségüknek nem tettek eleget. Ezért arra a következtetésre jutott, hogy az általuk előadottakat a beszerzett és aggálytalan könyvszakértői véleményre alapítva az elsőfokú bíróság helyesen értékelte, helytállóan állapította meg, hogy a hitelezők szakértői bizonyítással sem tudták igazolni, hogy az adóssal szemben bármilyen címen követelésük lenne. Nem találta erre alkalmasnak a fellebbezésükhöz mellékelt okiratokat és a saját előadásait rögzítő magánszakértői véleményt sem.

A felperesek keresete és az alperes védekezése

[12] A felperesek keresetükben egyetemlegesen összesen 54.150.000,- Ft megfizetésére kérték kötelezni az alperest kártérítés címén. Érvényesíteni kívánt jogként a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 339. § (1) bekezdését, az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény (Szaktv.) 1. § (1) és (2) bekezdését jelölték meg, amelyek mellett utaltak az 1952. évi Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontjára, 16. § (2) bekezdésére, valamint 178. § (1) és (3) bekezdésére. Kereseti kérelmüket megalapozó tényként előadták, az adós gazdasági társaság - melynek tagjai és a II. r. felperes korábban ügyvezetője volt – felszámolási eljárása során a hitelezői igényüket a felszámoló nem vette nyilvántartásba, mellyel kapcsolatban előterjesztett kifogásuk elbírálása iránt folyamatban volt bírósági eljárásban az alperes igazságügyi szakértőként szakvéleményt készített, melynek tartalmára tekintettel a bíróság a kifogásukat jogerősen elutasította. Az alperesi szakvélemény következtében nyilvántartásba nem vett hitelezői igényük forgalomképes, zálogjoggal terhelhető, átruházható, ezért kétségkívül vagyonelemnek minősül, és mint ilyen, a nyilvántartásba vétel megtagadása kárként jelentkezik.

A kárként jelentkező nyilvántartásba nem vett hitelezői igényük alapjaként azt jelölték meg, hogy az I. r. felperes 37.650.000,- Ft-ot fizetett meg az D... Takarékszövetkezet felé az adós tulajdonába került ingatlan vételárának általuk történő kiegyenlítéséhez felvett kölcsönből eredő tartozás és adós 4.500.000,- Ft összegű tartozásának rendezésére, míg a II. r. felperes 12.000.000,- Ft-ot a E... Banknak, 4.500.000,- Ft-ot a F... takarékszövetkezetnek készfizető kezesként teljesített az adós helyett.

[13] Álláspontjuk szerint az alperes igazságügyi szakértőként a hitelezői igényük elbírálása iránti eljárásban szakvéleménye megalkotása során megsértette a Szaktv. azon előírásait, miszerint az igazságügyi szakértő feladata, hogy a bíróság, a közjegyző, az ügyészség, a rendőrség és a jogszabályban meghatározott más hatóság kirendelése vagy megbízása alapján a tudomány és a műszaki fejlődés eredményeinek felhasználásával készített szakvéleménnyel segítse a tényállás megállapítását, a szakkérdés eldöntését és a tevékenységét a szakértői törvény és más jogszabály rendelkezései, valamint a tevékenységére irányadó szakmai szabályok megtartásával legjobb tudása szerint köteles végezni.

Az alperes meghívó leveleivel kapcsolatban hivatkoztak arra, azok a kitűzött időpontokhoz képest két esetben elkéstek, egy esetben megelőző nap érkezett meg, mely kizárta az egyeztetésre való felkészülést és megjelenést. Alperes kérte a 2009., 2010. évi főkönyvi kartonokat, de jelezték felé a 2012. május 24-i levelükben, hogy azokat korábban a felszámoló és az adóhatóság is megkapta.

Érvelésük szerint az alperes által készített szakvélemény ellentétes az iratokkal és a felperesek megrendelésére elkészült szakvéleményekkel, kizárólag a felszámoló érdekeit szem előtt tartó megállapításokat tartalmaz, minden szakmailag értékelhető indokolást mellőz, annak kifejezett célja csakis a felperesek számára kedvezőtlen helyzet előidézése volt. Az alperes figyelmen kívül hagyta, hogy a könyvelési iratok átadása kizárólag azért csúszott, mert a felperesek könyvelője kórházban volt a felszámolás kezdetekor. Az alperes összekeverte az adós C.. Bank által benyújtott hitelezői igényével a ingatlan címe alatti családi házra érvényesítendő hitelezői igényt, teljesen logikátlan, értelmezhetetlen dolgokat állított, érthetetlen számadatokat tüntetett fel a szakvélemény 10. és 13. oldalon. Noha az C.. Bankkal kötött kölcsönszerződés az alperes birtokában volt, mégis a bíróság munkáját félrevívó

megállapítást tett az C.. Bank hitel kiváltás ügyében. Nem vizsgálta a 2008. évi befizetési bizonylatokat, főkönyvi kartonokat, a szakvéleménye 14. oldal 11. pontjában hivatkozott készfizető kezességét, a 2008. évi készfizető kezes általi befizetéseket, pénztárbizonylatokat, főkönyvi kartonokat sem. Ebből pedig kiderült volna, hogy a II. r. felperes 2008. évben az adós helyett, mint ügyfél fizette be a F... Takarékszövetkezet pénztárába a hivatkozott tételeket, összesen 4.500.000 forintot. Nem kereste az alperes a vételár és a kölcsön kiegyenlítésének a forrását.

[14] Állították, az alperes a személyi érdekeltségeire – amelyet ún. céghálóval kívántak igazolni - tekintettel elfogult volt a szakvéleménye elkészítésekor, mivel a bíróság által a felszámoló részére megküldött iratokat 2010. június 17. napján az a személy 1. neve vette át, aki jelenleg is a B... Zrt. munkatársa, amelyben az alperes házastársa is felszámolóként dolgozik. Ez a tény az eljárás befejezését követően vált ismertté számukra. Ezért nem a valós tényállás felderítése történt meg, az ügy tárgyilagosa megítélése tőle nem lett volna várható. A bíróság előtt az összeférhetetlenséget nem közölte, holott ezt köteles lett volna megtenni a Pp. 13. § (1) e) pontja, 16. § (2) bekezdése, 178. § (1) és (3) bekezdésére figyelemmel.

[15] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Hivatkozott arra, a szakvélemény elkészítése során sem Szaktv., sem más jogszabály rendelkezéseit, a tevékenységére irányadó szakmai szabályokat nem sértette, legjobb tudása szerint járt el, a szakvéleménye megalapozott. Rámutatott, sem taggyűlési jegyzőkönyv, sem kölcsönszerződés nem bizonyította a kölcsönadást és a társaság könyveiben sincsenek a hivatkozott összegek tagi kölcsönként nyilvántartva, de olyan számviteli nyilvántartás sincs, amelyből mindenkor megállapítható a tagi kölcsönök visszafizetése, vagy a tartozás név szerinti fennállása. I. r. felperes, II. r. felperes, de személy 2. neve, személy 3. neve, személy 4. neve nevekkkel sem került a könyvelésben nyilvántartásba vételre, sem hitelként, sem tagi kölcsönként összeg, ahogyan a csatolt magánszerződések tartalmazzák. A személy 4. nevetől felvett hitelből a E... Bank részére megfizetett 12.000.000,- Ft összeg, illetve a F... Takarékszövetkezet részére megfizetett 4.500.000,- Ft összeg sem szerepel sem hitelként, sem tagi kölcsönként a társaság könyvelésében. A hitelező igény elbírálása iránti eljárásban a másodfokú bíróság végzése is azt támasztja alá, hogy a könyvelésből nem lehet megállapítani a hitelezői követelések megalapozottságát. Előadta, a szakvéleményre a felperesek nem tettek észrevételt érdemben, nem volt indítványuk az 1952. évi Pp. 183. § (3) bekezdése szerinti új, más szakértő kirendelése iránt sem. A passzív magatartásukkal kizárták abból a lehetőségből, hogy a felperesek esetleges megalapozott és okiratokkal alátámasztott észrevételeit figyelembe véve a szakvéleményét szükség szerint felülvizsgálja, módosítsa. Utalt arra, sem a jogerős bírói döntés, és így értelemszerűen a bírói döntés alapját képező bizonyítási eljárás és a szakértői vélemény sem bírálható felül kártérítési perben. Vitatta, hogy elfogult lett volna a szakvélemény elkészítésekor, személye megfelelt az 1952. évi Pp. 178. § (1) bekezdésében előírt szempontoknak. Önmagában az a körülmény, hogy az felszámoló 1. neve Kft. eseti meghatalmazottja, személy 1. neve az alperes házastársának kollégája egy másik társaságnál, a B... Zrt-nél, semmilyen olyan kapcsolatot nem eredményez az alperes és a felszámoló között, mely miatt ne tudná elfogulatlanul elkészíteni a szakvéleményét. A felperesek által összeállított céghálón az felszámoló 1. neve Kft-nél feltüntetett személy 5. neve nem azonos házastársával, ezért nem is kellett jeleznie ezt a körülményt a bíróság részére. Kifejtette, a felszámolási eljárásban 166.860.970,- Ft összegben bejelentett hitelezői igény részeként csak a keresetben megjelölt 4.500.000,- Ft-os tétel azonosítható. Véleménye szerint amennyiben az állapítható meg, hogy a felperesek hitelezői igénye nem lenne kielégíthető a felszámolási eljárásban, a felperesnek kára nem is keletkezik.

Az elsőfokú ítélet

[16] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen az alperesnek 450.000,- Ft perköltséget. Megállapította, hogy 1.500.000,- Ft feljegyzett illeték az állam terhén marad. Határozatának indokolása szerint a per eldöntése szempontjából elsődleges kérdés annak vizsgálata volt, hogy a felperesek hitelezői igénye a nyilvántartásba vétele esetén megtérülne-e a felszámolási eljárásban. Rámutatott, a perbeli követelések az ellenkezőre utaló adatok hiányában a Cstv. 57. § (1) bekezdés h) pontja alapján kerültek volna besorolásra, így az összes többi hitelezői igényt követően utolsóként kerülhetett volna csupán kielégítésre, miután a házastárs felperesek és hozzátartozóik együttesen tulajdonolták az adós törzstőkéjét kitevő üzletrészeket, a II. r. felperes emellett az adós egyedüli ügyvezetője is volt annak működése során mindvégig. Megállapította a zárómérlegből, hogy 255.704.145,- Ft hitelezői igényből mintegy 213.000.000,- Ft-hoz a felpereseket sorrendben megelőző hitelezők sem jutottak hozzá. Ezek az adatok bár nem véglegesek, a nagyságrendjük alapján kizárható a további megtérülés, mivel az adós egyéb vagyona létre semmilyen körülmény nem utalt, arra a felperesek nem hivatkoztak. Emiatt az alperes kártérítési felelőssége nem áll fenn.

[17] Nem találta megállapíthatónak a kártérítés feltételei közül a jogellenes magatartást sem. A felszámolási ügyben eljáró bíróság a felperesek által kezdeményezett eljárásban a másodfokú bíróság iránymutatásának megfelelően rendelte ki az alperest igazságügyi könyvszakértőként annak eldöntéséhez, hogy a felperesek követelése, azaz hitelezőkénti nyilvántartásba vétele megalapozott-e. A kirendelésben foglaltak teljesítéséhez az alperes további iratokat tartott szükségesnek, ezt jelezte a felperesek felé, eredménytelenül. A felperesek terhére értékelte, hogy az adatokat nem közölték az alperessel, továbbá azt is, hogy az elkészült szakvéleményre észrevételt nem tettek, szabályszerű idézésre nem jelentek meg a bíróságon, távollétüket nem mentették ki. A felpereseknek lehetőségük lett volna a szakértőhöz kérdést intézni, a szakértő meghallgatását indítványozni, a szakértői vélemény hiányosságaira rámutatni, akár új szakértő kirendelését indítványozni, amennyiben annak feltételek fennálltak. Ezzel szemben minden ellenérvüket csak a végzés elleni fellebbezésben adták elő, de a másodfokú bíróság azok alapján sem látta bizonyítottnak a követelésüket. A felperesek részéről olyan jelzés nem volt az eljárás folyamán, hogy az alperes nem adott volna választ a bíróság valamely kérdésére, azt sem hozták a bíróság tudomására a felperesek semmilyen formában, hogy a szakvéleménnyel nem értenek egyet. A felperesek a mulasztásukkal pedig kizárták az alperest abból a lehetőségből, hogy a felperesek esetleges megalapozott és okiratokkal alátámasztott észrevételeit figyelembe véve a szakvéleményét szükség szerint módosítsa. Kiemelte, a szakvélemény újraértékelését az irányadó jogszabályok nem is teszik lehetővé, a kártérítési per bírósága, hasonlóan a bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti perekhez, nem állapíthatja meg a döntés jogellenességét. Mellőzte a felperesek által benyújtott magánszakvéleményeket készítő szakértők tanúkénti meghallgatását és szakértő kirendelését. Egyrészt egyik szakértő sem azt a kérdést vizsgálta, amely a hitelező igény elbírálása iránti eljárásban az alperes feladata volt, másrészt nem hasonlíthatók össze a szakvélemények, mivel eltérő iratanyag alapján eltérő kérdésekre válaszolnak. A felperesek által hivatkozott összeférhetlenség kapcsán kifejtette, az 1952. évi Pp. 13. § (1) és (3) bekezdése, valamint 178. § (1) és (2) bekezdése szerinti abszolút kizárási ok nem állt fenn, ezek körébe nem tartozik a mindössze – a felszámolás kezdetekor, mintegy két évvel az alperes kirendelését megelőzően – iratátvételre feljogosított

személy abban az esetben sem, ha olyan gazdasági társaság vezetőjétől származó meghatalmazással járt el, amely gazdasági társaságban az alperes házastársa a perbeli időszakot megelőzően – a nyilvános cégadatok szerint – 2003. október 14. napjától 2007. május 16. napjáig felügyelőbizottsági tisztséget vagy akár a cég részéről más gazdálkodó szervezet felszámolásában kijelölt felszámolóbiztosi címet viselt.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[18] Az ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, elsődlegesen annak keresetük szerinti megváltoztatását, másodlagosan hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítványukat alapos ok nélkül figyelmen kívül hagyta, nem folytatta le a szükséges bizonyítást, az ugyanis szükséges a jogellenesség kérdésben való döntéshez. Az újabb szakvéleményeknek nem az a célja, hogy helyettesítsék az alperes korábbi szakvéleményét, hanem az, hogy annak felülbírálatával bebizonyítsák a súlyos hibát és az abból eredő jogellenességet. Kifogásolták, az elsőfokú bíróság indokolatlanul korlátozta a tárgyaláson személyesen meghallgatott II. r. felperes nyilatkozattételi jogát. Előadták, a keresetben és a tárgyaláson számos nyilatkozatukban utaltak az adósi vagyon léteire és az ezzel kapcsolatos folyamatban lévő eljárásokra. Ezért tévesen nem tulajdonított jelentőséget az elsőfokú bíróság annak, hogy a zárómérleg nem végleges. Kérték a folyamatban lévő eljárásokra tekintettel az eljárás felfüggesztését. Megítélésük szerint az alperes szakvéleményének hibájára nincs hatása, hogy a szakvéleményre nem tettek észrevételt, mivel a szakértő korábban is birtokában volt az összes szükséges iratnak, illetőleg szándékosan nem szerezte be azokat és szándékosan készített valótlan szakvéleményt. Ennek kapcsán indítványozták a felszámoló megkeresését, azonban azt az elsőfokú bíróság elutasította. Hivatkoztak arra, a személyi összefonódás is egy olyan körülmény, amely a szakvélemény hibáinak szándékosságát bizonyítja.

[19] Az ítéltáblának a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III.6.) Korm.rendelet (Veir2.) 27. § (2) bekezdése szerinti felhívására a felperesek a 2020. március 22. és 29. napján érkezett beadványaikban részletes előadást tettek a felszámolás elrendelését megelőző események, a felszámolási eljárás során történt értékesítés, a II. r. felperessel szembeni büntetőeljárás, az alperes szakvéleményének tartalma kapcsán, és különböző okiratokat csatoltak.

[20] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult annak helyes indokaira figyelemmel. Hangsúlyozta, az adósnak nincs olyan vagyona, amely még értékesítésre kerülhetne, ezen nem változtatnak a felperesek által hivatkozott eljárások sem. Vitatta továbbra is, hogy a birtokában lett volna a szakvélemény elkészítéséhez szükséges összes irat. Éppen ezért kérte a felpereseket személyes egyeztetésre, az iratok átadására. Utalt arra, jogerős bírói döntés és így értelemszerűen a bírói döntés alapját képező bizonyítási eljárás és a szakértői vélemény nem bírálható felül.

Az ítéltábla döntésének indokai

[21] A fellebbezés **alaptalan**.

[22] Az ítéltábla a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el a Veir2. 27. § (1) bekezdése alapján.

Ennek kapcsán rámutat, a feleket nyilatkozat megtételére a Veir2. 27. § (2) bekezdése alapján hívta fel, amely rendelkezés azt a célt szolgálja, hogy miután a kitűzött tárgyalás nem tartható meg a szigorított védekezés ideje alatt, a felek megtehessék azokat a nyilatkozataikat, amelyekre a tárgyaláson az eljárási szabályok szerint lehetőségük lett volna.

A felperesek a felhívását követően beadványaikban a már korábbiakban is előadottak mellett új tényeket állítottak és újabb okiratokat csatoltak. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 373. § (2) bekezdése értelmében azonban a fellebbezési eljárásban új tény állításának kizárólag akkor van helye, ha az önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott a fellebbező fél tudomására vagy következett be, feltéve, hogy az elbírálás esetén rá nézve kedvezőbb határozatot eredményezett volna. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése alapján pedig a fél akkor terjeszthet elő új bizonyítási indítványt, illetve bocsáthat rendelkezésre további bizonyítási eszközt, ha az a (2) bekezdése szerint új tény állítás bizonyítására vagy a keresete, ellenkérelme alapjául korábban hivatkozott tény bizonyítására szolgál, feltéve, hogy az önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatal megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott tudomására vagy keletkezett. A felpereseknek az általuk állított új tényekről és csatolt okiratokról, mint bizonyítási eszközökről a beadványok tartalmából kitűnően tudomással kellett rendelkezniük az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig, nem is hivatkoztak későbbi tudomásszerzésre, és azoknak a jogvita mikénti elbírálása szempontjából jelentősége sem volt. Ezért a fellebbezési eljárás során állított új tények és rendelkezésre bocsátott okiratok a másodfokú eljárásban nem voltak figyelembe vehetők.

[23] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) és (2) bekezdéseiben megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

Ennek megfelelően a felülbírálat keretében – figyelemmel a fellebbezés indokaira – az ítéltábla vizsgálta egyrészt a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti jogkörben eljárva, hogy sértett-e eljárási szabályt az elsőfokú bíróság azzal, hogy a II. r. felperes esetében korlátozta nyilatkozat megtételét és a bizonyítás mellőzésével, másrészt a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti jogkörben azt, hogy helyesen jutott-e az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az alperes kártérítési felelőssége nem áll fenn.

[24] Elsőként az ítéltábla a Pp. 369. § (1) bekezdés szerinti felülbírálati jogkörében eljárva vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság sértett-e eljárási szabályt azzal, hogy a II. r. felperest korlátozta a nyilatkozattételben.

A Pp. 191. § (4) bekezdése értelmében a perfelvételi tárgyaláson a fél jogi képviselője mellett a fél a tényállítás, a bizonyíték és bizonyítási indítványok tekintetében hatályos nyilatkozatot tehet. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a fél korlátlanul bármilyen nyilatkozatot megtehetne. A Pp. 233. § (1) bekezdése szerint ugyanis az elnök, illetve a Pp. 10. § (1) bekezdésére figyelemmel az egyesbíró határozza meg a tárgyaláson teljesítendő perbeli cselekményeket, azok sorrendjét és idejét, továbbá ugyanezen szakasz (3) bekezdésének harmadik mondata alapján ügyel arra, hogy a tárgyalás ne terjedjen ki az üggyel összefüggésben nem álló körülményekre. Ezért amennyiben az egyesbíró úgy ítéli meg, hogy a fél nyilatkozata a jogvita érdemi elbírálásával nem függ össze, ahhoz még vagy már szükségtelen, az ilyen nyilatkozat elkerülése érdekében intézkednie kell, és ennek – figyelmeztetés elleni – eredménytelensége esetén a szót is megvonhatja [Pp. 233. § (3) bekezdés utolsó mondat]. Az elsőfokú bíró e jogszabályi rendelkezésnek megfelelően járt el, amikor intézkedett az iránt, hogy az az alperes által készített szakvélemény tárgyát képező követelések kifejtett elemzésére, ismertetésére vonatkozó nyilatkozattételre ne kerüljön sor. Ezt ugyanis a felperesek keresetlevelükben és válasziratukban részletesen kifejtették, és – a későbbiekben kifejtendőkre tekintettel – a jogvita eldöntése során e körben további nyilatkozat nem volt szükséges.

[25] Ezt követően az ítéltábla – az indokok összefüggésére tekintettel – a Pp. 369. § (1) bekezdése és (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében eljárva vizsgálta a fellebbezés alapján az elsőfokú bíróság ítélete anyagi jognak való megfelelőségét, és a bizonyítás mellőzésének eljárásjogi szabályszerűségét.

A felperesek az adóssal szembeni felszámolási eljárásban bejelentett hitelezői igényük nyilvántartásba vételének elmaradása miatt érvényesítettek kártérítési igényt a hitelezői igény elbírálása iránti bírósági eljárásban szakvéleményt készítő alperessel szemben.

[26] Az alperes szakértői eljárása idejében hatályos Szaktv. (1) bekezdése alapján az igazságügyi szakértő bíróság, illetve más hatóság kirendelése vagy megbízás alapján jár el. A szakértő eljárásának e két alapja egymást kizárja. A kirendelés hatósági aktus, tehát a bírósági eljárásban kirendelt szakértő feladatát nem a peres felekkel létrejött szerződés alapján látja el. Egy polgári peres eljárásban a bizonyításban érdekelt fél a szakértői vélemény beszerzésére irányuló indítványa megtétele során nem magánjogi, hanem eljárásjogi jognyilatkozatot tesz, amelynek címzettje a bíróság (Kúria Pfv.III.21.726/2017/4. szám).

A felperesek által az adós felszámolási eljárásában bejelentett hitelezői igény elbírálására irányuló nemperes bírósági eljárásban az alperes igazságügyi szakértőként a bíróság kirendelése alapján járt el, a felperesek erre vonatkozó indítványa folytán. Ezért a szakértő a kötelezettségének megszegésével okozott kárért a szerződésen kívüli kártérítési felelősség szabályai szerint felel.

[27] Az alperes a szakértői tevékenységét 2012. évben végezte, ezért a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatályba lépésével összefüggő átmeneti és

felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 54. §-ában foglaltakra figyelemmel az 1959. évi Ptk. rendelkezései az irányadók. E törvény 339. § (1) bekezdése szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Eszerint tehát a kártérítés megítéléséhez a károsultnak kell bizonyítania a jogellenes magatartást, a károkozást és ezek közötti okozati összefüggést, míg a károkozó a kimentés körében bizonyíthatja, hogy magatartása nem volt felróható. A kártérítés bármelyik jogszabályi feltételének hiánya esetében a felelősség nem áll fenn.

[28] A Szaktv. 1. § (1) bekezdése értelmében az igazságügyi szakértő feladata, hogy a bíróság, a közjegyző, az ügyészség, a rendőrség és a jogszabályban meghatározott más hatóság kirendelése, vagy megbízás alapján, a tudomány és a műszaki fejlődés eredményeinek felhasználásával készített szakvéleménnyel segítse a tényállás megállapítását, a szakkérdés eldöntését. Ezzel egyezően rendelkezik a jelen per alapját képező eljárásban a Cstv. 6. § (3) bekezdése folytán megfelelően alkalmazandó 1952. évi Pp. 177. § (1) bekezdése akként, hogy ha az eljárásban jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához vagy megítéléséhez olyan különleges szakértelem szükséges, amellyel a bíróság nem rendelkezik, a bíróság szakértőt rendel ki. Szakértő tehát az a személy, aki a bíróság hiányzó szakismeretét pótolva lehetővé teszi az ügy eldöntése szempontjából releváns tények megismerését, illetve megfelelő értékelését. A szakértő feladata a tényfeltárára, a tények megítélésére irányul. Szakértő kirendelése esetén a tényállás felállításának feladata megoszlik a bíróságnak és a szakértő között, a jogkérdések vizsgálata és megítélése azonban minden esetben a bíróság feladata. Lényeges tehát, hogy a szakértő szakkérdésben foglal állást szakvéleményében, amely tevékenységét a Szaktv. 1. § (2) bekezdése alapján e törvény és más jogszabályok rendelkezései, valamint a tevékenységére irányadó szakmai szabályok megtartásával, legjobb tudása szerint köteles végezni.

[29] Az alperes által előterjesztett szakvéleményt a hitelezői igényt elbíráló bíróság aggálymentesnek találta, döntése alapjául elfogadta. Annak megítélése, hogy egy peres vagy nemperes eljárásban előterjesztett igazságügyi szakértői vélemény a kirendelésben foglalt, illetőleg a szakértői tevékenységre irányadó jogszabályokban előírt követelményeknek megfelel-e, az érdemi döntés meghozatalánál felhasználható-e, kizárólag az adott ügyben eljáró bíróság, illetve ennek érdemi határozatával szemben benyújtott jogorvoslati kérelmet elbíráló bíróság feladata. Az eljárásban érintett fél a szakértői vélemény helyességét az adott eljárásban vonhatja kétségbe, és ennek megalapozottsága tekintetében is az adott perben eljáró fórum, illetve jogorvoslati fóruma foglalhatnak állást. Más perben ezért a szakértői vélemény megalapozottsága nem vizsgálható, különös tekintettel olyan tények és adatok alapján, amelyet a fél az adott eljárásban elmulasztott felhozni (Kúria Pfv.III.21.726/2017/4. szám). Az adott eljárásban készült szakvélemény megállapítását ugyanis abban a konkrét eljárásban kell kifogásolni, azon belül kell a sérelmesnek vélt megállapítások kapcsán jogorvoslatot keresni. Önmagában nem teszi jogsértő tartalmúvá a jelen perben támadott szakvéleményt az sem, ha annak tartalma ellentétes, más időpontban és más iratok alapján keletkezett szakvélemény vagy szakvélemények tartalmával. A szakértő ugyanis alapvetően saját vizsgálati eredményeinek értékelésére jogosult és hivatott. Hasonlóan a bírósági jogkörben okozott kárért való felelősséghez tehát a szakértővel szemben szakvéleménye miatt kártérítési igényt csak kirívóan súlyos, felróható jogalkalmazási, szakmai tévedés, hiba elkövetése alapozhat meg.

[30] Jelen esetben az alperest igazságügyi szakértőként a per alapját képező eljárásban a bíróság a felperesek, mint hitelezők által az adós felszámolási eljárása során előterjesztett – a felszámoló által vitatott – hitelezői igény elbírálása körében rendelte ki. A hitelezői igény érdemét érintően a bíróság kérdései alapján a szakértő feladatát annak megállapítása képezte, hogy az adós számviteli nyilvántartásában szerepelnek-e a megjelölt követelések. E tény megállapítása érdekében volt ugyanis szükséges a szakértő igénybevétele, a Szegedi Ítéltábla Fpkhf.I.30.../2011/5. számú végzése is ezt tartalmazza. A szakértő feladatát tehát nem annak megítélése képezte, hogy a felperesek, mint hitelezők adóssal szembeni igényét valamilyen bizonyíték alátámasztja-e, hanem kizárólag az, hogy az adós könyvelésében a megjelölt követelés szerepel-e. Ennek kapcsán kellett azt vizsgálnia a 3. sorszámmal jelölt kérdés szerint, hogy a bevételi bizonylatok, a társaság iratanyagában rendelkezésre álló szerződések megalapozzák-e a könyvelés adatait. Szakkérdésnek ugyanis kizárólag az minősül a hitelezői igény elbírálásával összefüggésben, hogy az adós könyvelésében a felperesek követelései szerepelnek-e, azok beazonosíthatók-e. Kétségtelen, nem kizárt az adóssal szembeni követelés megalapozottsága, ha az nem szerepel az adós könyveiben, azonban ez esetben az igényt alátámasztó egyéb bizonyítékok értékelése már nem a szakértő, hanem a bíróság feladata.

[31] Az alperes szakvéleményében arra a következtetésre jutott, hogy az adós könyvelésében nem találhatók meg a felperesek követelései, ezáltal megválaszolta a bíróság által feltett kérdést. A felperesek keresetükben és fellebbezésükben nem is állították azt, hogy a követelésük az adós könyvelésében szerepelne, hanem arra hivatkoztak, hogy azt egyéb okiratok alátámasztják. Az adós könyvelésén kívüli okiratok megítélése pedig nem olyan kérdés, amelyhez szakértő igénybevétele lenne szükséges. Szakkérdést ezekhez kapcsolódóan az képezhet, hogy az adós könyveléséből megállapítható-e, hogy a felperesek által megjelölt összegeket nem az adós fizette meg, azonban ilyen kérdést az alperesnek nem kellett megválaszolnia, és ez a felperesi követelések könyvelésben való feltüntetését nem érinti, így annak vizsgálatára az alperes tevékenységének nem kellett kiterjednie. Nem állapítható meg ezért az alperes részéről jogellenesség amiatt, hogy a szakvéleménye elkészítése során nem értékelte a felperes keresetében megjelölt okiratokat. Szükségtelen volt így a jogellenesség körében a felperesek által indítványozott további bizonyítás lefolytatása, helyesen mellőzte azt az elsőfokú bíróság.

[32] Alaptalanul hivatkoztak a felperesek a szakértő elfogultságára is a jogellenes magatartás körében. Az ügyben eljáró szakértő kizárását abban az eljárásban kell a félnek kérnie, amelyben a kizárási ok – álláspontja szerint – megállapítható. Ezt kizárólag a Pp. 178. § (3) és (4) bekezdésében meghatározott eljárási rend szerint lehet elbírálni. Az eljárások jogerős befejezését követően a fél kártérítés iránti igénye alátámasztásaként erre nem hivatkozhat (hasonlóan: Kúria: Pfv.IV.20.078/2013/7. szám). Mindemellett nem eredményezi a szakértő elfogultságát, hogy a felszámolási eljárásban eseti meghatalmazás alapján iratokat átvevő személy olyan gazdasági társaságnak is alkalmazásában áll, ahol az alperes hozzátartozója tevékenységet végez.

[33] Mindezekre tekintettel nem állapítható meg, hogy az alperes jogellenes járt volna el a szakvéleménye elkészítésekor, emiatt a kártérítés iránti igény – a konjunktív kártérítés feltétel hiányában – alaptalan.

[34] Nem érintik a jogellenesség kérdését a felperesek által a fellebbezésükben hivatkozott eljárások, míg a kártérítés további feltételei vizsgálatának szükségtelensége miatt sincs jelentőségük, így azok befejezéséig a jelen eljárás felfüggesztése nem volt indokolt.

[35] Megjegyzi csupán az ítéltábla, – bár a perben a fentiek miatt már szerepet nem kapott – az okozati összefüggés sem állapítható meg az adóssal szembeni felszámolási eljárás jogerős befejezéséig. Ennek a következménye ugyanis a követelés összegével megegyező mértékű vagyonsökkenés, mivel a felperesek a hitelezői igényhez a felszámolás befejezését követően juthattak volna csak hozzá, abban az esetben, ha van arra fedezetül szolgáló adósi vagyon,

[36] A kifejtettek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 33. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[37] A felperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése és 87. § (1) bekezdése alapján egyetemlegesen kötelesek viselni az alperes jogi képviselétével felmerült, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2 § (1) bekezdés a) pontja alapján – a csatolt megbízási szerződés szerint – megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét.

[..] A felperesek teljes személyes költségmentessége folytán előzetesen meg nem fizetett fellebbezési eljárási illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Szeged, 2021. április 07.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.
s.k.

Dr. Tolna András s.k.

Dr. Dobler László

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró